

Aki bírja, és aki nem

...részlet...

Miért fogtam bele ennek a könyvnek a megírásába? Mert sok éven át döbbenten és tudatlanul álltam a tény előtt, hogy nekem miért nem sikerült az, ami a többieknek igen. Miért maradt ott és éli világát a vidéki városból való nő, aki ügyesen élte meg nőiségét és elsősorban férjekkel tarkított életét megkoronázta két ausztrál férjjel is? Miért tud ott élni a negyvenes fodrász, a hetvenes kozmetikus, az erdélyi lány, akiből a negyvenes éveiben ott lett feleség, miért letek új hazára a ma már bőven nyolcvanon túli ötvenhatosok? Az elmúlt több mint húsz év során számtalanszor próbáltam megfogalmazni, hogy ők miért, és én miért nem. Én miért nem tudtam a világ talán egyik legszebb, igaz nagyon távoli országában, Ausztráliában letelepedni?

Ráadásul úgy, hogy engem nem politikai, vagy anyagi jellegű kényszer, hanem saját elhatározás vitt oda kilenc alkalommal, ott akartam élni, még akkor is, ha voltak, akik lebeszéltek erről a tervemről. Nyilván ők látták, hogy nem megy ez nekem, egyre nagyobbak a veszteségeim, anyagi, érzelmi és lelki értelemben. Csak én nem láttam, vagy nem akartam látni.

Sokadik nekirugaszkodásom alkalmával behívattak egy beszélgetésre még itthon a követségen, és arról kérdeztek, miért jövök mindig vissza. Ki tudja mit gondoltak rólam, de aztán látták, egy egyszerű pesti nő vagyok, aki azt se tudja, mit akar igazán!

Makacs voltam és önfejű, miközben álmodozó és a fellegekben járó. Céltudatosan intéztem el mindent ahhoz, hogy repülőre ülhessek, és odacókmókoljam magam a világ másik felére. Nem éheztem, volt munkám, szép lakásom, itt voltak a barátaim és a szüleim, semmiben sem nélkülöztem hiányt. Mi az, ami vitt mégis? Több oka is volt, de a kitartás, az alkalmazkodás hiányzott a kitűzött cél eléréséhez.

Ráadásul ott dolgozott bennem mindvégig a honvágy, a régi dolgokhoz, helyekhez, emberekhez, emlékekhez való mindent felülíró ragaszkodás, ami aztán felőrölte a kint töltött napjaimat, végül engem is, aztán irány haza!

„Játék” az indulással

...részlet...

Állj meg a lakásod egy pontján, és nézz körül! Gondold végig, ha most indulnál a világ bármely országába, és nem vihetnéd magaddal csak a legszükségesebbeket, hogyan csomagolnál? Van egy sima bőröndöd kerekek nélkül, amit majd cipelhetsz, és van a füles sporttáska, amit felvihetsz a gépre. Semmi komolyabb „kebin begidzs”, és hol van még a laptoptáska, a benne lapuló egyre kisebb gépeddel! Mit tennél a bőröndödbe? Nyisd ki a szekrényajtókat, nézd át a könyveidet, azokat az emlékeidet, amelyek ott gubbasztanak a polcokon, és jó ideje veled élnek. Válassz, és vidd, vagy búcsúzz el tőlük, lehet örökre!

A komódon a nagypapád régi cigarettatárcája. Még elfér a csomagban? Értéke elsősorban, annak van, amit el tudsz majd adni, amiből először jegyet veszel, repülőjegyet talán, amivel tovább lehet utazni, ételt talán, de lehet az is, hogy ebből lesz az első pár cipő.

A rengeteg fénykép közül mit vinnél magaddal? Hiszen abban a régi világban nincs digitális fényképezőgép, ami sok ezer fényképet őriz, nincs maroknyi kamerád, amin viszed mindenki mosolyát, a régi helyeket, a barátok üdvözlőjeleit.

Nincs internet, hogy a „felhőbe” pakolj még több képet és videót, fájl és beszkenelt anyagot a múltadról, a jövődhöz. Mindössze néhány sebtében felkapott, vagy jó előre kiválogatott fénykép csúszik be a notesz lapjai közé, vagy a pénztárca rekeszeibe.

Nincs mobilod, hogy még az utolsó lehetséges percben is felhívj valaki neked fontos személyt, és hogy még egy utolsó képet készíts a kifutópályáról. Minderről szó sincsen.

Ebben az időben most magányos és elveszett vagy, de bátor és merész. Külön szívfájdalom, hogy mi lesz a rengeteg tárggyal, ami marad. A könyveid, a dédi vázája, a nagyfi varrós doboza, az a kényelmes hintaszék, amit tavaly szereztél be, egy fél vagy akár egy egész élet „gyűjtései”, a felmenőktől örökölt emlékek. Nagymamád emlékkönyve veled menne? Benne a nagyapád beírása, azok az édes kis szerelmes kriksz-krakszok. Elvinnéd a nagyfi varrókészletéből azt a kis gyűszűt, ami mindig az ujján volt? Kis helyen elfér, nincs értéke legfeljebb csak neked, hiszen ezzel a kis gyűszűvel jön az ő érintése is.

Szinte mindent itt hagysz. Itt marad a sárgabarack, a nyári eper, a kapros tökfőzelék, és a túrógombóc. Itt maradnak a folyóparti séták, a balatoni nyáresték, a késő őszi lombhullató hűvös napok, a hó roppanó hangja, ahogyan a csizmád nyomot hagy benne. Itt marad a lépteitek nyoma, az első szerelem érzése, a kórház folyosója, ahol először pillantottad meg az újszülött fiad.

Részlet Ika történetéből...

Így is történt, Ausztriában azonnal egy lágerba kerülünk, ahol végül nyolc hónapot töltöttünk. Itt, mint politikai menekültek beadtuk a kérvényt a letelepedési engedélyhez.

Nem várt fordulatként mindössze egy évre kaptunk ideiglenes letelepedésre engedélyt, mindössze arra az időre, amíg a felajánlott országokból, az általunk kiválasztott be nem fogad bennünket. A lágerből addig ki sem mehettünk, amíg nem regisztráltunk, és amíg meg nem neveztük azt az országot, ahova menni szeretnénk.

Meglepetésünkre még véletlenül sem egy, a szeretteinkhez relatíve közelinek számító, európai országot jelöltek ki választási lehetőségként, hanem távoli államokat. A tovább utazásra felajánlott befogadó országok a következők voltak: Kanada, USA, Dél-Afrika és Ausztrália. Egyik sincs túl közel. Itt jött a férjem verziója, ha nem kapunk Európában helyet, ha nem engednek az osztrákok letelepedni, akkor Ausztrália a választás, mert bár irdatlan messze van, de mindössze két év az állampolgárság. Akkor pedig ugyan mi, vagy ki gátol meg bennünket majd, hogy visszatérjünk a jó öreg

Európába, talán éppen Magyarországra! Addig meg fél lábon is kibírjuk! Így gondolkodott.

Én Kanada mellett voksoltam, mert az mégis az északi félteke és úgy éreztem nekünk, akkor éppen hazátlanoknak, könnyebb lesz onnan hazautazni. A nyolc hónap gyorsan eltelt, eközben a lágert követően a családokat szétdobták szerte Ausztriába.

Bennünket egy kis faluba költöztettek Kirchberg-be, egy panzióba, előtte azonban le kellett regisztrálni, hogy végül is hova szándékozunk majd tovább utazni. Ekkor lett választott hazánk Ausztrália. Milyen sorsszerű, hogy minden döntésünk eredője az volt, hogy minél hamarabb hazajöhessünk, minél közelebb legyünk, minél könnyebben újra visszataláljunk, ide Magyarországra, és minél közelebb legyünk a szeretteinkhez. A sors fintora, és a történelmi fáziskésés eredménye, hogy míg mi, a 1986-os disszidálásunk során sok ezer kilométerre vetődtünk Magyarországtól, 1987 nyarától, aki átjött Romániából, már itt maradhatott az anyaországban. Számtalan nehéz órán, napon, heten, hónapon, éven vagyok túl, de a legnehezebb, a legfájdalmasabb Ausztriában ért. A Romániában ismert elmaradott rémes viszonyok közepette szinte lehetetlen vállalkozásnak tűnt hazatelefonálni. Hiába, hogy a lágerből, és később a kis panzióból is felhívhattuk volna a szüleimet, de nem volt hova telefonálni. Ugyanis nekik nem volt telefonjuk, de más lakásokban is csak ritkán volt akkoriban, és ha volt is, elképzelhetetlenül kezdetleges technikai

paraméterekkel. Azt a dugdosós változatot még Noé is kidobta volna a bárkájából.

Képeslapot, levelet több alkalommal írtam és üzentem is a szüleimnek, de sajnos ezeket „természetesen” nem kapták meg időben. De a telefon! Nagyon szerettem volna, hogy beszélhessek velük, hogy halljam őket, hogy ők halljanak engem, bennünket! Ebben a mai kommunikációra éhes és technikával teletűzdelt világunkban szinte elképzelhetetlen, hogy erre esélyünk sem volt. Hogyan érthetné meg ma egy fiatal, hogy egy lágerban élve, menekült státuszban, arra várva, hogyan döntenek a sorsunkról, nem tudtunk hazatelefonálni a szüleinknek. Ma, amikor a ceruzavékonyágú mobilokkal egy pillanat az egész, és nem csak hallod, de látod is a „vonal másik végén” lévőt, a 33 évvel ezelőtti helyzet szinte hihetetlen.

Kis magyar bolt

Az álmodozó alkatú én, annak idején 2000-ben arra gondoltam, milyen ragyogó lenne Sydney belvárosában egy apró kis boltocska, magyar kultúrával megtöltve. Jó, már tudjuk, én nem az álmok, hanem az álmodozások asszonya vagyok, és voltam is. A kis boltban számtalan magyar előadótól lett volna számtalan CD, lettek volna magyar könyvek, régi és friss megjelenésűek. Minden igény szerint. Mint anno a Skála Kópé szövegében: „Milyen jól kijövök, ha bemegyek!”

Magamban olyan szépen elképzeltem, milyen örömmel loholnak majd a magyarok a boltba megnézni mi érkezett, vagy csak úgy csemegézni. Itt álltak volna a polcon az „irodalmi fütyülős barackok és piros aranyak”. Hogy mennyiért tudtam volna eladni, egyáltalán hogyan érkezett volna az új szállítmány, bele se gondoltam, ahogy általában mindig, csak az eredmény lelkesített.

Aztán nagyon gyorsan jött a technikai bumm, CD-t, DVD-t eladni szinte már reménytelen. Ott a sorozatcsatorna, a filmcsatorna, az internet, minden letölthető, megnézhető, előfizethető. Ráadásul már komoly teret hódít az e-book is, nincs szállítási költség, csak egy eszköz kell, amin olvasni lehet és

kész. Aki azonban igazán szeret olvasni, szereti kézbe venni a könyvet, megszagolni, érezni a friss lapok illatát, számára az e-könyv semmit sem ér. Vagy mégis ezé a jövő?

Vajon érdekes-e még az Ausztráliában élő magyaroknak a magyar könyv? Azt mondják vegyes a helyzet. Ami mindig „megy” és amire mindig van érdeklődés az a mesekönyv. A már a szülővel kivándorolt, vagy már ott született kis magyarokkal az írott magyar nyelv megismertetése a meséken keresztül a legkönnyebb.

Azt tudom, hogy évekkel ezelőtt a nők boldogan olvasták az itthonról hozott magazinokat, barátaim polcain ott sorakoztak a magyar klasszikusok, az igazi magyar szépirodalom, Jókai, Mikszáth, Móra stb., de ahogy itthon sem „divatosak” már a fentebb felsorolt írók művei, úgy ott sem. Talán az olvasás is olyanná vált, mint minden más, minél gyorsabban követni kell ezt a rohanó világot. Gyorsan olvasunk, kapkodva, és olyan történeteket, amelyekből vagy tanulunk, vagy a saját életünkre hajaz, vagy pont, hogy a saját életünk ellenpontja, és ott vannak még azok a történetek, amelyeket jó lett volna megélni magunknak is.

A jelen korban kivándorlók vajon visznek-e könyveket, és ha igen, milyen szerzőktől? Rendelnek-e online könyvesboltokból magyar nyelvű könyveket, vagy inkább az angol könyvek maradnak?

Ha én ott lennék, akkor bezzeg... de nem vagyok ott... és ma már én sem vinnék többszáz könyvet magammal, - ahogyan tettem utoljára - és hoztam is vissza a felbontatlan konténerben.

Amikor férjhez mentem egy irtózatosságtól teljességig konténernyi cucc indult el még az én indulásom előtt. A dobozok között olyanok is voltak, amelyekben többszáz, talán ezer könyv lapult. A hosszú hajóúton a konténer belsejében a saját dobozaim, bútoraim mellett ott volt néhány „idegen” doboz is. Egy szülőpáros küldött ezt-azt, az ott élő két lányuknak. Leendő férjem régi kollégája volt az egyik lány, és amikor kitudódott, hogy megyek, ráadásul egy teljes konténerért béreltem, akkor felvetődött, sőt lelkesen fel is ajánlottam, hogy szívesen segítek, hozzanak a konténerbe bármit, mert elfér. Így kerültek az ő dobozaik az enyéim mellé. A „szívesség dobozokban” volt minden, például kobak, nyereg, és persze temérdek könyv, melyeknek 2005 januárjában azért volt különleges értéke, mert postai úton küldeni lehetetlen lett volna őket a drága szállítási költség miatt. (A költségeket illetően ma sincs másképpen, sőt!)

Tudom, lelkipurdalásomnak kell lennie, és van is, de sajnós a konténeremet felbontatlanul fordítottam vissza, így a „szívesség dobozok” is visszaérkeztek. Mindenki csalódott volt. A szülők csalódottan vették vissza a dobozokat és odaát pedig csalódott volt a két lány, hiszen nem kapták meg azt, ami hetekig dekkolt a Botany Bay kikötőjében az én konténerben gubbasztó holmimmal együtt. Így vittem ki

szívességből sok egyéb mellett számtalan könyvet valakiknek, akik sosem kapták meg azokat, és sajnos így lett az én összes holmim – többek között egy háromajtós szekrény is – „visszáru”, azaz a legtöbbit utazó konténernyi cucc 2005-ben.

Tudom, megoszlanak a vélemények, bizonyos esetekben hasznos lehet az *e-könyv*, de én „*e-gyelőre*” maradok a régi verziónál. Mindenesetre ahányszor Ausztráliában jártam, mindig igyekeztem olyan könyveket vinni magammal, amit vagy már olvastam, de szerettem, vagy még új volt és nagyon vártam, hogy milyen lesz. Ezek voltak a legféltettebb kincseim az úton.

Tudtam, ha esetleg magányosnak, elveszettnek, csalódottnak érzem majd magam, akkor ők lesznek a barátaim, a búfelejtőim, a segítőim.

És ez így is történt.

A dobok, és az ízes magyar piték virtuóza

Szinte minden magyar, akit megismertem, különböző lelkesedéssel ugyan, de szerette az óhazát, visszalátogatott, amint a politikai helyzet, az anyagi lehetőségei engedték, és ki-ki megtartotta, vallotta magyarságát, identitását, a Magyar Házak, magyar csoportok, egyesületek kisebb-nagyobb társaságok rendezte ünnepélyek, és megmozdulások alkalmával. Soha annyi Herendit, Zsolnayt, Matyó és mindenféle más, magyaros hímzésű terítőt nem láttam, mint kint élő magyarok házaiban, lakásaiban.

Volt egy Sydneyben élő férfi, aki talán a legközelebb állt hozzám, úgy, hogy közben olyan távol volt tőlem először csak fizikai, később lelki értelemben is, ahogyan senki más e földön. Ő volt közös félreértésünk okán, rövid ideig a férjem, és ha rá gondolok, fáj a szívem. Hiszen mindketten jót akartunk, mégsem sikerülhetett.

Közel ötvenévesen lettem a „félesége”, de egyetlen képem sem maradt a fura Sydneyben kötött esküvőről, ahol egy pátoszos öreg, túlpúderezett francia nő esketett bennünket. Az esküvő napja előtt mindössze két nappal érkeztünk a gyerekekkel, így a jetleg-től bódultan mondtam ki az igent, miközben

teljesen idegen emberek álltak körülöttem. Én már akkor tudtam, nagy hiba, de már nem volt visszaút. Nem csak furcsa, de szomorú dolog az, amikor szinte senkit nem ismer a „menyasszony” az esküvője napján, mert mindenki aki fontos neki, tizenezer kilométerrel messzebb él tőle.

Miért nincs képem? Ronda, haragos, igazságtalanul pocsék búcsúnk volt, mindent széttéptem, és kidobtam... ahogy ő is... Jobb volt nem emlékeznünk egymásra. De azóta sok víz lefolyt a Dunán és a Harbour Bridge alatt az öbölben, ő sem él több éve már. Amikor a férjem lett, életének utolsó 15 évét kezdte meg. Hatvanon felül, egy Mercedes hűtőkocsival járta a Sydney bevásárlóközpontjaiban és a tengerparton működő kávézókat, sütizőket. Számomra megfejthetetlen lelki erővel szállította többek között azokat a magyaros töltésű speciális angol jellegű süteményeket (pie), amelyeket a valaha volt saját catering üzeméből vett fel minden reggel. Hönig Catering. Ez állt a bejárat feletti táblán, de az üzem már régen nem volt az övé.

Amikor közel 20 évvel ezelőtt hozzámentem, én a szüleimet gyászoltam és gyász-dühömben hagytam el az országot, ő az akkor már 10 éve halott fiát, a régi életét, a sikereit, az elúszott vagyonát gyászolta. Nem látványosan, „csak” azzal, hogy belebetegedett, hogy depressziós és életunt lett, hogy azt hitte – ahogyan én is – hogy ebben a „közös gyászban” talpra állunk egymás segítségével. Nem így lett. Otthagytam, de lényegében ő is elhagyott, fogalmazzunk így.

Azt mondta ő már soha sem jön vissza, jó neki Ausztrália, aztán mégis nem olyan régen, itthon fejezte be a földi életét. Rezső volt az, aki jóval megismerkedésünk előtt, a hetvenes években tehetséges zenészként és ugyanolyan tehetséges kereskedőként élt Budapesten, aztán egy hirtelen ötlettől vezérelve felpakolta a családját és Sydney-be távozott. Előtte még megízlelhette a zene örömét, dobos volt több zenekarban. Hogy ki volt ő? Talán nem bánja, hogy az ő valódi neve szerepel ebben a könyvben. Hönig Rezsőnek hívták.

Volt egy világrengés, amely után megszületett egy zsidó fiú, akinek fogalma sem volt a származásáról, csak gimnazistaként tudta meg egy barátjától. A szülei megjárták a poklot és úgy döntöttek sem erről, sem származásukról, nem beszélnek a gyerekeiknek.

Ebben a közegben élt és nőtt fel, majd lett belőle zenész. A dob volt a hangszere és a kor, a hatvanas-hetvenes évek, bőven hoztak számára sikereket. Abban az időben számtalan formáció született, együttesek alakultak, a zenészeknek átjárása volt egyikből a másikba, és ez nem okozott törést sehol.

Így lett például a Sakk-Matt együttes tagja, amely 1968-ban alakult és tagjai között olyan nevek voltak, mint Radics Béla (szólógitár), Csuha Lajos (ritmusgitár), Harmat Albert (ének). Az együttes két évnél is rövidebb története egyfajta átmenet a beatkorszakból a rockba. Rövid ideig Demjén Ferenc is énekelt itt.

Aztán lett a Korong, az 1970-ben alakult rock együttes, amelyet az 1969. december 20-án megszűnt Sakk-Matt együttesből Csuha Lajos, (ritmusgitár, ének) Miklóska Lajos, (basszusgitár, ének) és Dancsák Gyula (szólógitár, ének) alapított. Nem sokkal ezután szállt be Rezső is, a dobos. A csapathoz tartozott még Miklós Tibor szövegíró. Ők öten hozták össze a nagyhírű Jézus Krisztus szupersztár magyarországi bemutatóját. A magyar ősbemutatón, 1972. január 18-án a címszerepet Csuha Lajos énekelte. Miklóska Lajos Júdás, és Dancsák Gyula Kajafás szólamát énekelte. A zenei alapokat is a Korong együttes adta. Azután néhány felkérést kaptak, de amint sikeresek lettek, a tiltott kategóriába kerültek, és ez vezetett azután végül a megszűnésükhöz is.

De köze volt Rezsőnek a Faragó Judy István nevéhez fűződő, 1973-ban alapított fura nevű Szemek, Szájak, Szívek együtteshez, vagy a Sankó Beat Group-hoz, és zenélt Komár Lászlóval is.

A sikerek mellett Rezső Budapesten megnősült, az Andrássy úti (Népköztársaság útja) nevezetes farmerboltban ügyesen kavarta a farmer businessst, majd a feleségével, annak kislányával, és a közös kisfiúkkal úgy döntöttek Sydney-be költöznek. Ott egy rokon várta őket, de a beígért támogatás nem volt elég a kezdéshez sem, így bár mindketten dolgoztak, azon törték a fejüket hogyan lehetne jobban élni.

Így jött az ötlet, az unalmas, kissé - vagy nagyon - ízetlen pie-ok, sütik magyarossá tétele. Rezső taxizás

közben számtalan kávézóban járt, ez a Sydney-i beach partok legkedveltebb üzleti vállalkozása, és rájött, hogy a kávézóban kapható szokásos angolos, fűrészporszerű pie rémesen ízetlen, így ezt a gasztro-úrt használta ki. Ezért először otthon a saját konyhájában dolgozta ki a magyaros töltelékű pitéket, és vitte kóstolásra. Tényleg minden egy jó ötleten alapul, hiszen azok a boltok, amelyek próbaként átvették és árulták a magyaros ízű pie-okat örömmel közölték, hogy viszik, veszik ezeket a különleges ízű, magyar „pitéket”. Ha egy üzlet beindul! Előbb csak otthoni sütéssel kezdték, és az angol pie-nak nevezett tésztaféle közötti fűrészporízú és állagú ízetlen tölteléket cserélték fel magyaros, ízes töltelékre. Előbb csak néhány tálca, aztán egyre több kellett, mert egyre jobban fogyott a magyar süti. Nem sokkal később Rezső felhagyott a taxizással, a felesége sem könyvelt már kevés fizetésért, mert megszületett az üzem, a saját vállalkozás, amely ontotta a magyaros ízeket.

Egyre jobban éltek, egyre több volt a pénz, Rezsőt elnyelte az üzlet, a business, és ahogy lenni szokott sajnos, egyre távolabb kerültek egymástól ő és családtagjai. Ami a legszomorúbb, a fiától való távolság is egyre nagyobb lett. Kamaszgyerek, aki az anyájához húzott, vele beszélt meg mindent, hiszen Rezső szigorú üzletember volt és ideje se sok. Minden energiáját az üzem, a munka emésztette fel, a szeme előtt lebegett egy jövőkép, amelyben a fiáé lesz majd minden. Egyre távolabb került a családjától. Milyen

szomorúan tipikus. Lehet-e az egyre jobban működő üzleti vállalkozást a család elé helyezni?

- De hiszen értetek teszem! -, ez az a mondat, ami minden hasonló helyzetben elhangzik. Ügyes volt és szorgalmas, de mindene volt a vállalkozása, a talán magának és a már régen nem élő szüleinek, a világnak, a gyerekének való bizonyításként. Miközben a gyereke jövőjét építette céltudatosan és szakadatlan munkával, apai státuszában megbukott.

Aztán egy nap, amikor rajtakapta, hogy a 17 éves fiú cigizik, vita, harag, meg nem értés, ajtócsapkodás lett a vége, és így találkozott utoljára a fiával.

Aztán csak a hír. A fiatalok egy beach parti ökörködésre indultak mozizás helyett, mert a moziban nem azt a filmet játszották, amit eredetileg meg akartak nézni. Egy hátul nyitott kisteherautóval zötykölődtek a homokos part felé, amikor egy döccenőnél, a fiú leesett. Soha senki nem akarta felgöngyölíteni - bár volt tárgyalás - miért, hogyan történt, hiszen csak bolondoztak, nevetgéltek és eközben volt egy döccenő. Az életvidám, mindenki által kedvelt, széparcú, bogárszemű fiú sosem tért magához, egy agyműtét után néhány nap múlva lekapcsolták a gépről.

Éveken át tartó kanosszajárás következett. A szülők nem találták a helyüket, a végeredmény a catering üzem eladása, egy amerikai utazás, egyre rosszabb üzleti befektetések, válás, és magány, anyagi gondok.

Itt jöttem én a képbe. Mit hittünk? Hogy majd én, aki a szüleim után sírtam minden nap, vagy ő, aki sokszor elviselhetetlen szarkazmussal elegy ironikus, önmarcangoló humorával, a gyerekét és a régi életét siratta hangtalanul, szóval, hogy majd mi „megmentjük” egymást? Esélytelen volt.

És közben zúgott az óceán a leggyönyörűbb beacheken, ahova engem is elvitt kései találkozásunk alkalmával, fújta a szél a hajam Kiama különös szikláinál, ő a sajátos humorával nevettegetett, mórikálta magát a parton, de már akkor tudtam, hogy hiába. Ő maga és a lelke elveszett Sydney-ben, azon a helyen, amely az igazi sikert meghozta számára. De mást is hozott, amikor annak idején figyelmét az üzlet, a siker, a munka foglalta le, és amikor a sydney-i partok egyikén, életének legszebb „darabját”, a fiát veszítette el.

Hazajöttem, és mondjuk ki ez a döntésem, ez a házasság, ez a rossz döntés okozta életem legnagyobb veszteségét. Anyagi és lelki értelemben mindenképpen.

Később ő is Budapestre költözött. Elhozta a válási papírjainkat, előttem van, ahogyan kísétál a cég ajtaján, majd az üvegajtóból még visszaszól - Ha tudok valamiben segíteni, szólj!

Akkor azt éreztem ő lenne az utolsó, akitől segítséget kérnék. Akkor is, most is fura kettős érzelmekkel gondolok rá.

Életem legrémesebb szakaszának tanúja és szereplője, résztvevője volt, de a döntést, ahogy mindig, én

hoztam meg. Azt is, hogy hozzámegek oda, és azt is, hogy visszaszaladok ide. Rezső volt, aki egy jó szóval sosem illette, ami magyar, sosem vágyott ide vissza, aztán végül talán az itthon jobb megélhetést biztosító kint szerzett nyugdíja miatt, itthon telepedett le.

Azóta is bennem él számtalan mondata, az arca, a mindig szarkasztikus humora, és a sorsa, annak az embernek, akinek több évtizedet adott Sydney, és eközben mindent el is vett, amit adott.

Honig Catering - 398 Marion St #27 Condell Park New South Wales 2200 Australia. A cég, amely sok éven át, még az új tulajdonosok idején is a nevét viselte, már nincs. Helyén valami raktár van.

Szóval Rezső! Ott ahol most vagy éppen, elkezdheted az új üzemet megépíteni, megnyitni. A fiaddal már rég megbeszéltétek, hogy az üzlet az üzlet, a cigi az marhaság, és hogy újrakezdeni mindig érdemes...

*„ Sírát szülőd, és mondja „Kelj fiam,
Kelj föl szerelmem, szép kis gyermekem!”
Mind hasztalan, te meg nem hallod őt:
Alunni fogsz, s nem lesznek álmaid,
Alunni fogsz, s nem lesz több reggeled.”*

Vörösmarty Mihály

Akinek egy magyar válogatott focimez volt az álma

Putyi, azaz Fehér Pista. Az ő neve egyáltalán nem ismeretlen, és örül, ha a neve bárhol is felmerül. Büszke a múltjára és arra is, hogy magyar, pedig 18 éves kora óta él távol Magyarországtól. Putyi imádta a focit. Az volt a mindene, no meg a magyarsága, amit nem tudtak elvenni tőle sosem, akkor sem, amikor 1956.-ban el kellett hagynia az országot, mert halálra ítélték. Tizennyolc éves volt és lelkes fiatal, tehetséges focista, aki előtt nagy jövő állt.

Milyen lehetett? Mint most, csak sokkal fiatalabb. Nyughatatlan, igazságszerető, a gyengébbek védelmére, bármire képes ember. Akkor abban a szabadabb jövőt ígérő, jövőt lelkesítő őszön, ő is ott volt a Budakeszi srácok között. 1956. október 26.-án, a Budakeszi főutcáján lezajlott események magával ragadták őt is, szinte elsodorták a történések, és egészen Ausztráliáig sodorták. Dokumentumfilm is készült erről, ő is nyilatkozott sokszor, sok helyen. Édesapja a Hadtörténeti Intézet munkatársa, a bátyja a Néphadsereg katonatisztje volt.

Ő a Szemere utcai gimnáziumba járt, a tüntetésekbe szinte véletlenül került, egyszer csak ott találta magát

a Rádió előtt a többiekkel, a kilencedik sorban állt talán, amikor közéjük lőttek. Szerencséje volt, „csak” a mellette álló lányt találták el, ő életben maradt. A többiekkel együtt átrohant a Rádióval szemközti épületbe, és amikor valahonnan fegyvert is szereztek a fiatalok, „válaszoltak” az ÁVÓ-sok a Rádió épületéből záporozó lövéseire. Ahogy mesélte, akkor szinte minden gyerek ismerte a fegyver használatát, az iskolában megtanították őket erre.

Azt mondja, sokszor érezte úgy, hogy ha akkor, 23.-án nem ölnek meg annyi fiatal ártatlan embert, akkor talán ki sem tör a forradalom. De az a tény, hogy a mellette álló fiatal fiúkat és lányokat sorban kilövik mellőle, őt is felháborította és felbátorította.

Hazaérve nem akart semmi rosszat. Azokkal a fiatalokkal tartott, akik szintén semmi rosszra nem készültek. Aztán a pártember, az ezredes, akinek a fegyvereit akarták a fiatalok, akit később mártírnak neveztek, megölte a saját házában az apósát, saját magát és a háza előtt álló fiatalok közül egyet. Az ő halála körüli zűrzavar, a félreértések, a pártember megölésével vádolt fiatalok pere, a forradalom leverése utáni egyértelmű ítélet mind oka volt annak, amiért sok ezer kilométerre kellett futnia. Előbb Angliában kötött ki, aztán Ausztrália lett a célállomás.

Putyi megnősült egyszer majd még egyszer, és újra, összesen négyszer. Négy házasságából öt gyereke él a világban, mindannyian ismerik és tisztelik apjuk

történetét, múltját, a magyar forradalmat, mert ő mindent elmesélt nekik. A gyerekei már nem beszélnek magyarul, mert egyikük Amerikában él, a többiek Ausztráliában és mind angol származású asszonytól születtek. Putyi fontosnak tartotta, hogy a gyerekei tudják, miért születtek a világnak azon a pontján és miért élt ott az az édesapjuk. Mert az is biztos, hogy ha akkoriban, alig 18 évesen nem muszáj egészen Ausztráliáig futnia, akkor ma is Magyarországon élne, és másképpen alakult volna a sorsa.

Van, aki ma is úgy fogalmaz, ha a magyar himnusz kerül szóba, hogy az maga a siralomvölgy, a ború és a szomorúság, a lemondó kesergés, míg más himnuszok a győzelemről, a hitről, a bizakodásról, és az örömteli jövőről énekelnek. A volt focista azonban nem így gondolja, az ő lelkében a valamikori 18 éves fiú minden álma és vágya, a magyar focival kapcsolatos jogosan tervezett sikerek, a szülők, a család, az itt maradt szerelmek, vágyak szólalnak meg a himnuszban.

Az 1956-os események után sokáig nem jöhetett haza, még az édesanyja temetésére sem, hiába adott be kérvényt. Engedélyt már csak a rendszerváltást követően kapott, azóta ha teheti évente, két évente látogat haza. Egyszer azt kérte tőlem, ha tudok, szerezzek neki egy magyar válogatott mezt. Mert a foci, talán még a feleségeknél is fontosabb volt az

életében. Igaz a gyerekeit és az unokáit nincs, ami úberelni tudná, még a foci sem.

Néha azért feltesz egy-egy képet a közösségi oldalra, képeket, ahol olyannak látni őt, amikor még ő is rúgta a bőrt, igaz már idegen színekben. Olyan fotója is van, ahol a szintén „más felségvizeken” játszó Puskás Öcsivel karolják át egymást.

Otthonában minden arra emlékeztet, hogy ő magyar, bár már jóval túl a nyolcvanon, életének nagyobb részét idegenben töltötte, de lélekben sosem volt távol a hazájától. Voltam nála vendégségben, örületes házigazda volt, hatalmas elánnal mesélt bármiről, igaz szinte mindig nála volt a szó, hangos volt és nyugágy kellett hozzá, de mi mégis élveztük, szerettük őt. Imádtuk a nagyhangú meséit, és a hangos nevetést, ami kísérte. Bohóckodott, ha kell, korát meghazudtolva hülyéskedett, igazi társasági ember volt, hatalmas szívvel, és lélekkel. Mert ő mindent így tudott. Ilyen vehemensen, nagy gesztusokkal kísérve.

Utolsó házasságának is válás lett a vége, ma a lányaival él, unokái veszik körül és fura, de érzelmes dolog olvasni a legkisebb lánya közösségi oldalon való bejegyzését, amint angolul emlékezik meg minden október 23-án a magyar forradalomról és az édesapja abban való szerepéről.

Amikor megismertem Putyit, az pont az én szánalmas esküvőmön történt. Vidáman és nevetve ültek még az

éppen aktuális, utolsó feleségével az asztalnál, ők voltak a legvidámabbak. Az én nem túl sikerbajnok esküvőm az Ausztráliába érkezésemet követő második napon volt ezért a jetleg-től, az időeltolódástól félig aludtam, félig aléltan hablatyoltam valamit a sűrűn púderezett idős anyakönyvvezető kérdéseire. El lehet képzelni milyen csodásan festettem, félig leeresztett szemhéjjal, amint egy pihe-puha ágyra és jó 8-10 órás alvásra vágytam. Az esküvőn résztvevők valamelyike hívta el Putyit és nejét, mert tudták, hogy ha véletlenül leül a hangulat, Putyiék biztosan feltolják a hangulat potméterét, ugyanis a világ legvidámabb házaspárja voltak ők. Pontosan emlékszem, ahogy ültek az asztalnál, nevetve kukkoltak felém, és tudom közben Putyi azt harsogta – ő általában harsog – hogy „Jééézusom, hát ezek nem illenek össze! Ez a nő meg mindjárt elalszik! Hahaha, látod?”

Tökéletesen igaza volt, nem illettünk össze. Amikor hónapok múlva bebizonyosodott, őt hívtam, kértem vigyen el bennünket, engem és a gyereket, vigyen el hozzájuk addig, amíg vissza nem indulunk, haza, Magyarországra. Azonnal jött. Én és a gyereket ott álltunk az összes hóbelevancunkkal a kapuban, és vártuk Putyit.

Elég szájalmasan nézhettünk ki, de ahogy megérkezett, azonnal rendezkedett, pakolt, rámolt, vidám igyekezett lenni, talán még hátba is vágott nagy lendülettel, és már indultunk is. Imádott segíteni másokon.

Azt sem felejttem el, amikor vert seregként már a reptéren csüggedten és a „Fogalmam sincs most mi lesz!” érzésével álltunk a becsekkolásra várva, odaugrott, és mosolyogva fotókat akart készíteni. Én nem tudtam mosolyogni, végül a felesége mondta neki, hogy „Kérlek ne, ez most nem alkalmas!” Tudom azt akarta, ne vessünk ki mindent, ne keseredjünk el, semmi sincs veszve, majd lesz valahogy!

Hiszen ő igazán tudta! Amíg nincs halál, amíg nincs menekülés, amíg nincs ítélet és tiltás, addig még bármi lehet. Így él ma is. A haja fekete, a szeme kék, a tartása a régi, és sosem mond le az életről! Mert az mindig tartogat valamit számára!

*„Tündérhonba visz bár útunk,
De a honnan kiindultunk,
Oda vágyik, visszavágyik,
A bölcsőtől a halálig
Árva szívünk untalan!”*

Sántha Károly